

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/54/2019
Identifikačné číslo spisu:	1117010150
Dátum vydania rozhodnutia:	06.11.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1117010150.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na neverejnom zasadnutí konanom 6. novembra 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvinenej E. R., pre prečin poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a), ods. 4 Trestného zákona, o dovolaní obvinenej E. R. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4To/121/2017 z 25. januára 2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej E. R. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj len „súd prvého stupňa“) z 27. júla 2017, sp. zn. 3T/9/2017 bola obvinená E. R., rod. M., nar. XX. E. XXXX v H. F. K., trvale bytom H. XXXX/XX, T. - A. (ďalej aj len „obvinená“), uznaná vinnou zo spáchania prečinu poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a), ods. 4 Trestného zákona, ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, že

- dňa 12. novembra 2015 v Bratislave na Notárskom úrade JUDr. Miloslava Kováča, so sídlom Zámocká 6, Bratislava, obvinená ako darca a oprávnená z vecného bremena bezodplatne previedla na tretiu osobu na základe Darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena nehnuteľnosti - pozemky parcelné číslo XXXX/X o výmere 287 m², zastavané plochy a nádvoria, parcelné číslo XXXX/XX o výmere 43 m², zastavané plochy a nádvoria, parcelné číslo XXXX/X o výmere 218 m², záhrady, parcelné číslo XXXX/X o výmere 9 m², záhrady, parcelné číslo XXXX/X o výmere 52 m², záhrady a parcelné číslo XXXX/XX o výmere 88 m², zastavené plochy a nádvoria, rekreačnú chatu súpisné číslo XXXX postavenú na parcele číslo XXXX/XX, v katastrálnom území Lamač, okres Bratislava IV, obec Bratislava - m. č. Lamač, všetky zapísané na Liste vlastníctva číslo XXXX, ďalej nehnuteľnosti - rodinný dom súpisné číslo XXXX, postavený na parcele číslo XXXX/X, samostatne stojaca garáž súpisné číslo XXXX, postavenú na parcele číslo XXXX/XX a pozemky parcelné číslo XXXX/X a XXXX/XX, v katastrálnom území Lamač, okres Bratislava IV, obec Bratislava - m. č. Lamač, zapísané na Liste vlastníctva číslo XXXX, prevod vlastníctva povolený Rozhodnutím Okresného úradu Bratislava, katastrálny odbor pod číslom vkladu V XXXXX/XX zo dňa 30. novembra 2015, a to napriek tomu, že na základe Uznesenia Okresného súdu Bratislava IV pod č. k. 38D/1830/2007-645, Dnot 145/2007L zo

dňa 29. októbra 2014, právoplatného dňa 11. augusta 2015 a vykonateľného dňa 19. augusta 2015, bola zaviazaná povinnosťou S. R., zákonnému dedičovi po poručiťovi Ing. Z. R., v lehote do troch mesiacov odo dňa právoplatnosti uznesenia, teda do 11. novembra 2015, vyplatiť mu z titulu náhrady za jeho dedičský podiel sumu vo výške 78.974,48 Eur, pričom však si takúto uloženú povinnosť nesplnila, v dôsledku čoho bola poškodenému S. R., nar. XX. D. XXXX, bytom H. XX, T., obmedzený v spôsobilosti na právne úkony Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 13P/136/2008 zo dňa 20. novembra 2008, zastúpený opatrovníčkou D. F., nar. XX. E. XXXX, bytom M. Xa/X/XX, I., Rakúska republika, spôsobená škoda vo výške 78.974,48 Eur.

Za to súd prvého stupňa obvinenej uložil podľa § 239 ods. 4 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd prvého stupňa obvinenej výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienene odložil s tým, že podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona obvinenej určil skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky.

Zároveň súd prvého stupňa uložil podľa § 50 ods. 2, § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona obvinenej primeranú povinnosť spočívajúcu v príkaze zaplatiť poškodenej D. F., nar. XX. E. XXXX, bytom M. Xa/X/XX, I., Rakúska republika, v skúšobnej dobe dlh v sume 78.974,48 Eur, vyplývajúcu z exekučného titulu na peňažné plnenie Uznesenia Okresného súdu Bratislava IV, č. k. 38D/1830/2007-645, Dnot 145/2007L zo dňa 29. októbra 2014, právoplatného dňa 11. augusta 2015 a vykonateľného dňa 19. augusta 2015.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením z 25. januára 2018, sp. zn. 4To/121/2017 odvolanie obvinenej postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala obvinená vo svoj prospech dovolanie, a to prostredníctvom obhajcu Mgr. Michala Kovarčíka, advokáta so sídlom v Bratislave, Obchodná 15, argumentujúc výlučne s poukazom na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Opodstatnenosť podaného dovolania obvinená odvodila prioritne od skutočnosti, že tak súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd nesprávne posúdili zistený skutok. Obvinená svojim konaním nenaplnila objektívnu stránku skutkovej podstaty trestného činu uvedeného v právnej vete výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa. Na naplnenie uvedeného znaku skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa sa totiž vyžaduje také konanie páchatel'a, ktorý čo aj len čiastočne zmarí uspokojenie svojho veriteľa taxatívne vymedzenými spôsobmi konania a to konkrétne tým, že zničí, poškodí, urobí neupotrebitelnou, zatají, predá, vymení alebo inak odstráni čo aj len časť svojho majetku. Darovanie ako právny úkon však nie je možné subsumovať pod pojem „inak odstráni časť svojho majetku“ tak, ako je uvedené v právnej vete obžaloby. Na tomto mieste obvinená poukazuje aj na právnu doktrínu, ktorá v zhode s ňou prezentovanou argumentáciou uvádza, že pod takýmto konaním napríklad treba rozumieť ukrytie časti majetku s možnosťou ďalej s ním nakladať; darovanie však nemožno označiť z materiálneho hľadiska za takýto úkon, nakoľko obvinená nemá možnosť ďalej s predmetnou majetkovou podstatou nakladať a skutočný vlastník uvedeného majetku je zistiteľný z listu vlastníctva. Aj z § 239 ods. 2 písm. a) Trestného zákona pritom vyplýva úmysel zákonodarcu, podľa ktorého tento rovnako nasledoval subsumpciu právneho úkonu darovania pod pojem „inak odstráni“. Obvinená takisto uviedla, že jej konanie nenaplnia znaky skutkovej podstaty trestného činu aj s poukazom na zásadu subsidiarity trestnej represie vyjadrenej v princípe ultima ratio, pomerne rozsiahlo argumentujúc najmä právnou doktrínou, ako aj judikatúrou Ústavného súdu SR (prípadne všeobecných súdov v obdobných veciach). Nad rámec uvedeného obvinená uviedla, že v predmetnej trestnej veci nedošlo ani k naplneniu subjektívnej stránky trestného činu, nakoľko v jej konaní absentuje úmysel poškodiť veriteľa a to z dôvodu, že obvinená bola na základe znaleckých posudkov presvedčená o tom, že poručiťel' nebol biologickým otcom oprávneného, ktorý na opačnej strane nebol ani oprávneným dedičom po

poručiťovi a tým pádom ani jej skutočným veriteľom. Bola pevne presvedčená, že uvedené sa preukáže v nasledujúcich súdnych konaniach, ktoré iniciovala a takisto bola presvedčená o neplatnosti uzatvorenej dedičskej dohody, nakoľko má za to, že k nej došlo pod nátlakom, nikdy s ňou nesúhlasila a v konečnom dôsledku z tohto dôvodu podala aj trestné oznámenie. Prevod vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam prostredníctvom predmetnej darovacej zmluvy bol teda len dôsledkom snahy o okamžité naplnenie jej poslednej vôle vyjadrenej v závete z 27. marca 2008 a závete z 20. augusta 2013, spísaného notárkou JUDr. Janou Horňákovou, ako aj dôsledkom jej nepriaznivého zdravotného stavu v spojení s citovými väzbami na jej neter, spolu s vďakou za finančnú pomoc jej rodiny pri stavbe týchto nehnuteľností a pomocou jej rodiny so starostlivosťou o poručiťu počas jeho choroby pred smrťou. Navyiac, v schopnostiach obvinenej nie je rovnako ani nahradenie škody údajne spôsobenej trestným činom, nakoľko sa jedná o osobu vyššieho veku, ktorá žije výhradne zo starobného dôchodku, naostatok kráteného zrážkami vykonávaným exekútorom; preto jej zostáva na krytie jej výdavkov výlučne životné minimum.

Na základe uvedeného obvinená navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podaného dovolania rozhodol tak, že:

- postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vysloví, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 27. júla 2017, sp. zn. 3T/9/2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 25. januára 2018, sp. zn. 4To/121/2017 bol porušený zákon v neprospech obvinenej, pričom
- podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zruší uvedené rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu a postupom podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikáže súdu prvého stupňa znova predmetnú vec v potrebnom rozsahu prejednať a rozhodnúť.

K dovolaniu obvinenej sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „prokurátor“), pričom vo všeobecnosti k argumentácii obvinenej obsiahnutej v podanom dovolaní uviedol, že z vecného hľadiska sa s prakticky totožnou obhajobou obvinenej už detailne vysporiadali tak súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd v odôvodneniach ich jednotlivých rozhodnutí. Súhrnne prokurátor zdôraznil najmä naplnenie tak subjektívnej stránky skutkovej podstaty dotknutého trestného činu (ktorú znásobuje zjavný motív takéhoto konania obvinenej obsiahnutého v skutkovej vete obžaloby), ako aj jeho objektívnej stránky. Nad rámec uvedeného poukázal prokurátor aj na duplicitnú povahu dovolacích námietok obvinenej v porovnaní s obsahom tak jej obhajobnej argumentácie pred súdom prvého stupňa, ako aj v odvolacom konaní. S poukazom na vyššie uvedené prokurátor navrhol aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvinenej podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol nakoľko je zjavné, že v predmetnej trestnej veci nie sú splnené dôvody dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinená pred podaním dovolania využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Po vykonaní prieskumnej povinnosti formálnych náležitostí dovolania vo vyššie vymedzených intenciách však najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie obvinenej je nutné odmietnuť, nakoľko dovolací dôvod uplatňovaný obvinenou v podanom dovolaní nebol naplnený, a to spravujúc sa nasledujúcimi právnymi úvahami:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd úvodom vo všeobecnosti poznamenáva, že v rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmavať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku), ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje aj o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. V rámci tohto dovolacieho dôvodu je potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je najvyšší súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením (skutkovými závermi), ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa.

Dôvodom dovolania, teda s poukazom na uvedené, nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, veta za bodkočiarkou. Najvyšší súd nemôže skutok ustálený súdmi prvého a druhého stupňa ani meniť ani dopĺňať (to znovu neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku). Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa vyjadrenému v skutkovej vete výroku, môžu obvinení v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho súdu; najvyšší súd ako dovolací súd rozhodujúci o podanom mimoriadnom opravnom prostriedku nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmavanie rozhodnutí súdov nižších stupňov v rozsahu, v akom tento prieskum vykonáva súd odvolací.

Sumarizujúc vyššie uvedené je teda predpokladom posudzovania existencie dovolacieho dôvodu podľa naposledy uvedeného ustanovenia Trestného poriadku podmienka buď nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku (zisteného súdmi nižšej inštancie tak, ako je zjednodušene opisované v predchádzajúcom odseku), alebo pochybenie inštančne nižšie položených súdov pri použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pre obe modalitty je v rámci skutkovej podstaty obvinenou uplatňovaného dovolacieho dôvodu v zásade právne relevantná existencia právnej chyby a nie pochybenie v súvislosti s ustálením skutku tak, ako je tento vo vzťahu k trestnej veci obvinenej precizovaný v skutkovej vete výrokovej časti odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa.

Vyššie načrtnuté predpoklady naplnenia materiálnych charakteristík dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku síce rovnako môže vystihovať aj iné hmotnoprávne pochybenie, než posúdenie týkajúce sa právnej kvalifikácie skutku, a to posúdenie inej okolnosti relevantnej pre odraz skutku tak, ako je tento vyjadrený v skutkovej vete v spojení s právnou vetou; najvyšší súd však v súvislosti s trestnou vecou obvinenej a na to nadväzujúcou právnou argumentáciou obsiahnutou v podanom dovolaní zvyrazňuje, že pod nesprávne právne posúdenie skutku ako dôvodu pre podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je potrebné subsumovať napríklad situáciu, ak skutkové okolnosti vyjadrené v skutkovej vete budú síce vyjadrovať naplnenie skutkovej podstaty niektorého trestného činu, avšak použitá právna kvalifikácia (obsiahnutá naproti uvedenému vo vete právnej) bude popisovať iný trestný čin, prípadne s iným trestným činom bude zameniteľná.

Ak ide však o konkrétne námietky uplatňované obvinenou v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak k nim treba najskôr poznamenať, že v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu nebýva častým javom, že subjekty podávajúce dovolanie odôvodňujú naplnenie tohto dovolacieho dôvodu námietkami právneho charakteru tak, ako je tomu (aj keď nie v úplnom rozsahu, ale aspoň vo výrazne dominantnej miere) v trestnej veci obvinenej. Práve naopak, vo veľkej väčšine

prípadoch sa dovolatelia, domáhajúc sa naplnenia naposledy uvedeného ustanovenia Trestného poriadku, napriek jeho výslovnému zneniu, snažia vo všeobecnosti skôr brojiť proti ustáleným skutkovým zisteniam a záverom, ktoré sú pritom pre dovolací súd záväzné a obvinenými zásadne prostredníctvom podania dovolania prakticky nenapadnuteľné.

Odhliadnuc od uvedeného, čo sa však už samotnej vecnej opodstatnenosti týchto námietok týka, najvyšší súd sa nemohol stotožniť s argumentami obvinenej v zmysle odôvodnenia ňou podaného dovolania, a to z dôvodov podrobne rozvedených nižšie.

Argumentáciu obvinenej obsiahnutú v podanom dovolaní možno pre prehľadnosť rozdeliť do dvoch kategórií:

i) darovanie ako právny úkon nemožno subsumovať pod právny pojem „inak odstráni časť svojho majetku“ tak, ako to predpokladá § 239 ods. 1 písm. a) koniec vety Trestného zákona, a zároveň

ii) bolo nesprávne použité iné hmotnoprávne ustanovenie, nakoľko súd prvého stupňa jednak pochybil pri upustení od aplikácie zásady ultima ratio, pričom zároveň obvinenej s poukazom na § 50 ods. 2 Trestného zákona uložil „primeranú“ povinnosť napriek tomu, že jej splnenie objektívne nie je v schopnostiach obvinenej.

Čo sa prvej množiny dovolacích námietok týka, najvyšší súd uvádza:

Podľa § 239 ods. 1 písm. a) Trestného zákona trestného činu poškodzovania veriteľa sa dopustí ten kto, čo aj len čiastočne, zmarí uspokojenie svojho veriteľa tým, že zničí, poškodí, urobí neupotrebitelnou, zatají, predá, vymení alebo inak odstráni čo aj len časť svojho majetku.

Objektom tohto trestného činu je právo veriteľa na uspokojenie svojej pohľadávky voči páchatelovi. Veriteľ je osoba, ktorá má voči páchatelovi, resp. voči inej osobe, právo na plnenie na základe existujúceho záväzkového právneho vzťahu. Pre naplnenie objektívnej stránky trestného činu uvedeného v predchádzajúcom odseku pritom postačuje, ak páchatel (dlžník) čo i len čiastočne zmarí uspokojenie svojho veriteľa tým, že úmyselne zmenší svoj majetok konaním uvedeným v citovanom ustanovení Trestného zákona (primerane R 124/2012).

Majetkom je súhrn všetkých majetkových hodnôt, teda vecí (§ 130 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona), pohľadávok iných práv a ďalších peniazmi ocenených hodnôt podľa § 6 Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti je v kontexte trestných činov poškodzujúcich osobu veriteľa základným kvalifikačným znakom konanie páchatela, ktoré má priamy vplyv na skutočnosť, či vôbec a v akej prípadnej výške bude uspokojená pohľadávka veriteľa.

Darovacou zmluvou darca niečo bezodplatne prenecháva (teda prevádza vlastnícke alebo iné právo k predmetu daru), alebo to sľubuje obdarovanému (že na neho bezodplatne prejde vlastnícke alebo iné právo) a ten dar prijíma (§ 628 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník - ďalej len „OZ“). Podstatou darovania je teda bezodplatný prevod vlastníctva k veci. Nakoľko sa majetkové hodnoty chápu v hospodárskom význame, v tomto zmysle môžu byť ako predmet darovania spôsobilé nielen hmotná vec, ale aj pohľadávka či právo.

S poukazom na uvedené je teda možné prisvedčiť argumentácii obvinenej v tej časti, že Trestný zákon v platnom a účinnom znení pod spôsoby spáchania dotknutého trestného činu podľa § 239 ods. 1 a nasl. Trestného zákona explicitne neustanovuje, že sa ho možno dopustiť aj uzatvorením darovacej zmluvy vo vzťahu k majetku dlžníka, ktorý sa v dôsledku uvedeného stane platobne neschopným voči veriteľovi. Nemožnosť právnej kvalifikácie konania obvinenej pod pojem „inak odstrániť“ pritom obvinená odvodzuje od doktrínálne už skôr vyjadrených záverov, že pod pojmom odstránenie sa rozumie ukrytie časti majetku, pričom páchatel si naďalej zachová možnosť s takou časťou nakladať, pričom subsumpciu jej konania opísaného v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa označuje za neprimerane extenzívne a

prísne použitie analógie, ktoré zakladá opodstatnenosť existencie dovolacieho dôvodu namietaného obvinenou.

Najvyšší súd však na tomto mieste poukazuje na obsah § 132 ods. 1 OZ, podľa ktorého vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpou, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom. Ak teda došlo k bezodplatnému prevodu vlastníctva vo vzťahu k súčasť majetkovej podstaty dlžníka, nemôže byť sporu o tom, že dôsledkom takéhoto scudzovacieho právneho úkonu je tomu zodpovedajúce zníženie hodnoty majetku dlžníka bez primeranej protihodnoty poskytnutej buď priamo nadobúdateľom majetku (vo veci tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu nehnuteľnosti), alebo inou osobou. Z rozhodnutia tak súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu je pritom zrejmé, že skutočnosť, že na podklade darovacej zmluvy došlo k zníženiu majetku obvinenej koniec - koncov nepopiera ani obvinená, pričom skutková veta je v tejto súvislosti v úplnom súlade s právnou vetou obžaloby. Ak potom ide o samotné zachovanie dispozície nad takto scudzovou majetkovou podstatou, vyznieva argumentácia obvinenej v konečnom dôsledku paradoxne v jej neprospech, a to z dôvodu, že z rozhodnutí súdov oboch stupňov je zrejmé, že prílohou k návrhu na vklad vlastníckeho práva k dotknutej nehnuteľnosti na podklade darovacej zmluvy bola aj zmluva o zriadení vecného bremena (predmetom ktorej je právo doživotného užívania darovanej nehnuteľnosti obvinenou), ktorá bola uzatvorená medzi obdarovanou a obvinenou.

Inak povedané, pokiaľ obvinená namieta že k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a) Trestného zákona je potrebné pojem „inak odstrániť“ vykladať v tom zmysle, že ním páchatel len finguje zníženie svojho majetku za účelom oddialenia uspokojenia svojho veriteľa za súčasného faktického zachovania dispozície nad týmto majetkom, nastáva potom odôvodnený predpoklad, že aj na základe prijatia argumentácie obvinenej by v konečnom dôsledku došlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu podľa naposledy uvedeného ustanovenia Trestného zákona.

Najvyšší súd teda sumarizujúc uvedené závery konštatuje, že je síce pre účely právnej istoty pomerne negatívnej kvality, ak právny predpis (obzvlášť v rámci právnych noriem sankčnej povahy, ako je tomu v prípade Trestného zákona) neobsahuje v sebe zrejme len v dôsledku technickej chyby zákonodarcu precízne vymedzenie pojmov, od naplnenia ktorých súdy a orgány činné v trestnom konaní odvíjajú vôbec vznik trestno - právnej zodpovednosti ako takej; rozhodovacia činnosť tak súdov nižšieho stupňa, no najmä najvyššieho súdu však môže a koniec - koncov aj má dopĺňať interpretačné štandardy k výkladu zákonných noriem, ktoré sú zákonodarcom niekedy dokonca prirodzene vytvorené ako normy vysoko abstraktné. Za týmto účelom môže dokonca konkrétny orgán ochrany práva rozvíjať určitú doktrínu alebo načrtnúť ďalší smer interpretácie dotknutej normy, aby pre budúce rozhodovanie špecifikovala jej výklad pro futuro. Len mechanické nasledovanie znenia zákona bez jeho hlbšej interpretácie tam, kde je hypotéza právnej normy určitým spôsobom otvorená, je v právnom štáte vylúčené, nakoľko týmto by súd porušil svoju povinnosť posúdiť každú jednotlivú vec individuálne so zreteľom na jej osobitné okolnosti (pre úplnosť, ako príklad takto pomerne široko koncipovanej hypotézy právnej normy možno uviesť pojmy „obvyklá jednorázová dávka“ alebo „osobná spotreba“).

Opierajúc sa o vyššie uvedené právne úvahy dospel najvyšší súd k záveru, že podmienka nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku na podklade skôr uvedenej argumentácie obvinenej vo vzťahu k naplneniu znakov skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a) Trestného zákona naplnená nebola.

Napokon, čo sa nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia v súvislosti s negatívnym záverom súdov nižšej inštancie ohľadom možnosti uplatnenia zásady ultima, ako aj aplikáciou § 50 ods. 2 Trestného zákona týka, k tomu je možné uviesť v zhode tak so súdom prvého stupňa, ako aj odvolacím súdom azda len to, že predmetom trestnej veci obvinenej je jej protiprávne konanie, ktoré výškou spôsobenej škody zjavne prekročilo mantinely súkromnoprávnej regulácie. Pri takomto evidentnom excese z povinnosti plniť tak, ako je táto upravená relevantnými právnymi normami majúcimi podklad v civilnoprávných odvetviach, by aplikácia mimotrestných prostriedkov regulácie

súkromnoprávných vzťahov vyznela nanajvýš samoúčelne a vo vzťahu k poškodenému subjektu by opačný postup hraničil s porušením zásady denegatio iustitiae vo vzťahu k úlohe súdu v trestnom konaní. Možno navyše sumarizovať, že pokiaľ je z formálneho hľadiska preukázané, že trestne zodpovedný páchatel' svojim konaním (zohľadniac závažnosť prečinu tak, ako to predpokladá § 10 ods. 2 Trestného zákona) naplnil zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku (pozri aj R 96/2014).

K obvinenou namietanej nemajetnosti, prípadne neschopnosti uhradiť dlh v tam uvedenej výške, rovnako najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s uznesením odvolacieho súdu, keď tieto skonštatovali, že ide len o následok, ktorý spôsobila výlučne svojim protiprávnym konaním práve obvinená. Navyiac v prípade, ak by sa úspešne preukázala v civilnom konaní odporovateľnosť právneho úkonu darovania predmetnej nehnuteľnosti obvinenou obdarovanej, je možné iste predpokladať, že v konečnom dôsledku môže dôjsť k uspokojeniu pohľadávky poškodeného mimo trestného konania, čo vylučuje eventuálne neprimerane nepriaznivý dosah uvedenej povinnosti vo vzťahu k osobe obvinenej.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd pre úplnosť opakuje, že ak obvinená v zostávajúcom obsahu podaného dovolania namietala predovšetkým zistený skutkový stav a spôsob, akým súd prvého stupňa a odvolací súd v napadnutom konaní vyhodnotili vykonané dôkazy v jej neprospech, nie je toto právne kvalifikačným momentom spôsobilým založiť opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Zjavne skutkovú povahu mali pritom najmä tie námietky obvinenej, na ktorých základe tvrdí, že sa žalovaného skutku nedopustila úmyselne, resp. iné v dovolaní obsiahnuté námietky rozporujúce závery súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu v kontexte subjektívnej stránky trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 239 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (motív jej konania a i.). Ich podstata totiž prioritne spočíva v nestotožnení sa so skutkovými závermi súdu prvého stupňa v spojení so záverom odvolacieho súdu. Ako však už najvyšší súd podrobne uviedol vyššie, tieto námietky z vecného hľadiska nezodpovedajú uplatnenému dovolaciemu dôvodu a preto sa nimi najvyšší súd bližšie nezaoberal (R 14/2015).

Súhrnne najvyšší súd konštatuje, že so zreteľom na vyššie uvedené nezistil vo veci obvinenej E. R. naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku; preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.